

Comisia de control al finanțelor publice

Raport

privind audierea Raportului auditului performanței „Sunt necesare acțiuni semnificative pentru asigurarea gestionării eficiente și eficace a mijloacelor Fondului Național pentru Dezvoltare Regională”.

I. Informație generală

Comisia de control al finanțelor publice a audiat în ședința din 28 ianuarie 2020 Raportul auditului performanței „Sunt necesare acțiuni semnificative pentru asigurarea gestionării eficiente și eficace a mijloacelor Fondului Național pentru Dezvoltare Regională”, aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr.65 din 25.11.2019.

Raportul menționat a fost remis Parlamentului pentru informare, ulterior fiind distribuit membrilor Comisiei pentru examinare.

În cadrul ședinței Comisiei privind audierea rezultatelor misiunii de audit, constatările și concluzia echipei de audit, au fost prezentate de către dna Lilia Zamăneagră, șeful echipei de audit care a realizat misiunea în cauză.

De asemenea, au fost audiați și responsabilii din cadrul entităților auditate, reprezentanții instituțiilor vizate în Hotărârea Curții de Conturi pe aspectele reflectate în Raport și alte părți interesate, după cum urmează:

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului;

Agenția de Dezvoltare Nord

Agenția de Dezvoltare Centru

Agenția de Dezvoltare Sud

Ministerul Finanțelor

Cancelaria de Stat

Congresul Autorităților Locale din Moldova

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”

II. Constatările Comisiei

Ținând cont de dezideratele pentru care a fost înființat Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (în continuare FNDR), dar și importanța acestuia pentru o dezvoltare stabilă, durabilă și uniformă a tuturor regiunilor de dezvoltare, precum și a localităților din Republica Moldova, Comisia de control al finanțelor publice apreciază pozitiv planificarea și realizarea de către Curtea de Conturi a misiunii de audit al performanței privind gestionarea mijloacelor FNDR.

Comisia consideră că scopul auditului, care a constat în evaluarea modului în care s-au utilizat mijloacele FNDR, a rezultatelor obținute și a impactului în urma implementării proiectelor finanțate din FNDR, precum și identificarea dificultăților în implementarea politicilor de dezvoltare regională și analizarea din diferite perspective a cauzelor care au generat imperfecțiuni, a fost atins, însă impactul real al acestui audit depinde de nivelul și modul în care vor fi implementate recomandările înaintate de către Curtea de Conturi instituțiilor vizate.

Reieșind din constatările auditului, Comisia evidențiază faptul că Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a elaborat un nou proiect de lege privind dezvoltarea regională, dar care din cauza procesului de restructurare a organelor administrației publice centrale nu a fost promovat până la momentul actual. Concomitent, în anul 2018 ministerul a demarat procesul de elaborare și a unui nou concept al politicii în domeniul dat. În acest context, Comisia menționează necesitatea transpunerii acestor inițiative într-o manieră corectă și eficientă, pentru a îmbunătăți mecanismele existente de implementare a politicii în domeniul dezvoltării regionale, în vederea realizării eficiente a obiectivelor prestabilite.

Totodată, Comisia își exprimă îngrijorarea referitor la faptul, că în concluzia generală auditorii Curții de Conturi au evidențiat faptul, că instituțiile responsabile de gestionarea FNDR se confruntă cu un șir de dificultăți, care afectează fiabilitatea rezultatelor obținute în urma proiectelor de dezvoltare regională implementate și care compromit realizarea cu succes a obiectivelor prestabilite.

Astfel, membrii Comisiei au remarcat faptul că, deși obiectivele și prioritățile politicii de dezvoltare regională au tangențe cu prevederile mai multor documente strategice naționale, coordonarea și sinergia cu aceste politici nu sunt asigurate, ceea ce diminuează rezultatele așteptate.

De asemenea, mecanismul existent de selectare, implementare și monitorizare a proiectelor finanțate din contul mijloacelor FNDR este

unul ineficient, osificat, lent, și compromis de numărul semnificativ al proiectelor neexecutate, nefinalizate, în care monitorizarea obligațiilor părților a fost lăsată în derivă. Numărul mare de proiecte incluse în Documentul Unic de Program pentru anii 2017-2020 (DUP) în număr total de 66 proiecte, necorelate cu mijloacele financiare disponibile, dar și capacitățile reduse de cofinanțare a proiectelor de către autoritățile publice locale, diminuează semnificativ rezultatele scontate ale proiectelor finanțate din mijloacele FNDR.

Totodată, cadrul legal în vigoare, imperfect și vetust permite Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) finanțarea în "orbește" a proiectelor finanțate, care se pretind regionale, fără a avea date administrativ-statistice relevante (indicatorul IDAM), în absența unui concept legal definit cu privire la zonele defavorizate.

În procesul dezbaterilor, deputații au dat o notă negativă actualului sistem de finanțare a dezvoltării regionale și au solicitat responsabililor din cadrul entităților auditate să elucideze problemele, dar și factorii, care acționează negativ asupra realizării obiectivelor politicii în domeniul dezvoltării regionale, selectării și implementării proiectelor și asigurării durabilității acestora.

Respectiv, conducătorii agențiilor de dezvoltare regională (Nord, Sud și Centru), ca structuri executive și responsabile de implementarea proiectelor de dezvoltare, au menționat faptul că acționează în condițiile unui deficit constant de resurse financiare. Astfel, suma estimativă solicitată din FNDR pentru finanțarea proiectelor incluse în DUP pentru anii 2017-2020 este de circa 1,7 mil. MDL, iar alocațiile din bugetul de stat constituie circa 200,0 mil. MDL anual, estimativ 800,0 mil. MDL, pentru implementarea proiectelor selectate.

În acest sens, îngrijorează nivelul redus de implementare a proiectelor, fiind evidențiat de către Comisie că, din cele 66 proiecte incluse în DUP (a.a.2017-2020) doar 15 au fost finalizate (22%), ceea ce relevă o rată de implementare extrem de scăzută, cauzată în mare parte de necorelarea numărului de proiecte incluse în DUP cu mijloacele financiare disponibile din FNDR, afectând atingerea rezultatelor scontate.

Totodată, membrii Comisiei au subliniat că, 43% din numărul total de proiecte finanțate de FNDR în sumă totală de cca 800 mil. lei pe parcursul anilor 2016-2019 nu au avut nici un impact regional, ceea ce reflectă un randament extrem de scăzut și risipă de bani publici.

Referitor la alocarea mijloacelor financiare din FNDR în profil geografic, deputații au atestat că, din cauza că nu sunt stabilite criterii clar definite de repartizare și prioritizare a proiectelor incluse spre implementare, 57% din acestea au fost direcționate pentru implementarea

unor proiecte exclusiv în 7 raioane (a câte 3-4 proiecte per/raion), în timp ce în restul raioanelor incluse în cele 3 regiuni de dezvoltare auditate nu au fost implementate nici măcar un singur proiect pe parcursul a ultimilor 4 ani.

Comisia a semnalat și lipsa unui mecanism adecvat de monitorizare post-implementare a proiectelor, ceea ce face dificilă aprecierea impactului scontat. Din cauză că responsabilii de utilizarea mijloacelor FNDR nu raportează asupra problemelor cu care se confruntă, situația dată lasă gestionarea unor obiective costisitoare la discreția unor actori iresponsabili și conduce în unele cazuri, la modificarea statutelor acestora vizavi de prevederile conceptuale aplicate în cadrul concursului, neutilizarea bunurilor obținute, precum și întreținerea neconformă a obiectelor construite. Un exemplu elocvent în acest sens este Proiectul de reabilitare a *Lacului Sărat de la Cahul*, proiect compromis total de interese și de incompetență, în prezent rămas în paragină, deși în el s-au investit circa 11 milioane de lei. În asemenea condiții există riscul ca zona să degradeze și mai mult, și, implicit, investițiile făcute de către stat să se piardă, dacă în cel mai scurt timp nu va avea loc deblocarea situației create, adică dobândirea apei.

În acest context, deputații au mai menționat, că datorită managementului instituțional ineficient al tuturor părților implicate, acestea sunt greu de responsabilizat pentru rezultate durabile.

În această ordine de idei, membrii Comisiei susțin recomandările înaintate de către Curtea de Conturi în Raportul de audit și consideră că implementarea acestora va îmbunătăți mecanismele existente de gestionare a mijloacelor FNDR, contribuind astfel la atingerea rezultatelor propuse în cadrul proiectelor ce țin de dezvoltarea regională.

III. Rezoluția Comisiei

Remarcând importanța imperativă a dezvoltării regionale pentru asigurarea echitabilă a șanselor de dezvoltare pe întreg teritoriul țării, **Comisia a hotărât:**

- 1.** Se ia act de Raportul auditului performanței „Sunt necesare acțiuni semnificative pentru asigurarea gestionării eficiente și eficace a mijloacelor Fondului Național pentru Dezvoltare Regională”, aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr.65 din 25.11.2019 și recomandă conducerii entităților auditate și vizate în Hotărârea și Raportul Curții de Conturi să implementeze, în termenul stabilit, recomandările Curții de Conturi formulate în Raportul de audit.
- 2.** Se recomandă conducerii MADRM:

2.1. să organizeze convocarea Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, care, în mod imperios, va dispune măsurile de rigoare în vederea asigurării aprobării, promovării și coordonării la nivel național a obiectivelor politicii de dezvoltare regională într-o manieră corectă și eficientă, potrivit atribuțiilor ce îi revin;

2.2. să întreprindă acțiuni urgente în vederea soluționării situației atestate la obiectivul reconstruit "Lacul Sărat" din or. Cahul și să raporteze în termen de 2 luni asupra situației rezolvate;

2.3. de comun cu agențiile de dezvoltare regională, responsabile de implementarea proiectelor de dezvoltare regională, să înainteze propuneri de îmbunătățire a sistemului existent în domeniu, reieșind din problemelor identificate în Raportul Curții de Conturi;

2.4. să informeze Comisia, în termen de până la 30 aprilie 2020, printr-un raport exhaustiv, despre măsurile întreprinse în vederea executării prezentei decizii.

3. Se recomandă Curții de Conturi să monitorizeze și să evalueze nivelul de implementare a recomandărilor formulate în Raportul de audit, precum și a cerințelor înaintate în Hotărârea Curții, informând periodic (trimestrial) Comisia despre rezultatele monitorizării.

4. Prezentul Raport se remite Curții de Conturi, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediu, Cancelariei de Stat și se publică pe pagina web a Parlamentului.

Igor MUNTEANU,
Președintele Comisiei